

Πανηγυρίζαν στο Γκιούλμπαξε

1) του Αγίου Δημητρίου, στα άνασκαφέντα ερείπια της Βυζαντινής εκκλησίας στη Συνοικία Γιαλού

2) του Αγίου Παντελεήμωνα, στην ίδια Συνοικία του Γιαλού

3) της Αγίας Παρασκευής το ξωκλήσι στην τοποθεσία Τατάρι, στον Ανατολικό ψηλό βράχο ήταν το Ιερό του. Έρχονταν εργάτες που τρυγούσαν τ' αμπέλια. Και στα άλλα ξωκλήσια γίνονταν πανηγύρια, τ' Αηλία, του Αγίου Κων/τίνου, της Παναγιάς Μερσινιώτισσας. Απ' όλα όμως τα πανηγύρια το καλύτερο, που το χαίρονταν και τα παιδιά, ήταν το Πανηγύρι του Αγίου Γεωργίου.

Όλη τη νύχτα της παραμονής, ανήμερα, κι ως το άλλο πρωί, εκτός τις ώρες που λειτουργούσε η εκκλησία, ή γίνονταν η περιφορά της εικόνας, έπαιζαν τα όργανα «σα παιχνίδια» δικά μας και από τα Βουρλά. Έπαιζαν στους καφενέδες, του Τσιριγιώτη, του Μπατζάκα, του Κουμούτσου, του Γιάννη Καρυώτη, του Παναή Σακκά, του Γιάννη Βλάχου. Τα βιολιά τους, οι πασαβιόλες, τα σαντούρια κ.λ.π. έπαιζαν μπαλούς και αντικριστούς χορούς. Και οι σαλβαράδες χορευτές πετούσαν τα μετζήτια στα σαντούρια και άναβε ο χορός. Ο Γκοτζαμάνης και ο Γιάννης Γκαγκάς, χόρευαν τσάμικο με τα μαχαίρια. Ο Γιάνταης και ο Σακκάς, αντικριστό και μπάλλο.

Την παραμονή του Πανηγυριού: οι επίτροποι του Αγίου Γεωργίου με άλλους βοηθούς, στόλιζαν το μεγάλο κωδονοστάσιο, με φαναράκια απ' εκείνα που κατασκεύαζε ο Παναγιώτης Χατζηγιάννης και τα άναβαν τη νύχτα.

Ο Σταύρος Χατζηδιαμαντής, ο Τζουρνατζής και ο Παγερός, που λέγονταν και οι δύο Νταήδες, κατάγονταν από τη Λιβαδειά της Ρούμελης και άλλοι βοηθοί, άναβαν τη νύχτα της παραμονής, στη μέση της μεγάλης αυλής της εκκλησίας, μεγάλη φωτιά. Πυρά από κορμούς δέντρων. Απ' αυτή έπαιρναν κάρβουνα κι έβαζαν στα καζάνια από κάτω. Τα καζάνια ήταν στημένα γύρω στον αυλότοιχο. Υπήρχε μεγάλο καζάνι που έβραζε το κρέας, από αυτό έπαιρναν ζωμό κι έριχναν στα άλλα με το κεσκέκι.

Το κεσκέκι ήταν σιτάρι ξεφλουδισμένο. Το κοπάνιζαν από τη προηγούμενη μέρα, αφού το φούσκωναν στο νερό. Το κοπάνιζαν με ξύλινο κόπανο στη πέτρινη γούρνα της εκκλησίας που ήταν τοποθετημένη αριστερά, μπαίνοντας από την πορτάρα του κωδονοστασίου από

το μέρος της πλατείας.

Το κοπανισμένο και ξεφλουδισμένο σιτάρι, το έβραζαν στα καζάνια με κρεατόζωμο, μαζί με κύμινο και άλλα μπαχαρικά. Το βόδι που θα έσφαζαν, έπρεπε να πλησιάζει τις 180-200 οκάδες. Για συμπλήρωμα έσφαζαν και τραγιά. Τα παιδιά όλη τη νύχτα έπαιρναν αναμμένα κάρβουνα από τη πυρά και με τον τρόπο που ήξεραν τα κοπανούσαν με πέτρα κι έκαναν κρότο.

Την ημέρα του Αγίου Γεωργίου ομάδες από παιδιά, με αρχηγούς άνδρες, πήγαιναν στα σπίτια, έπαιρναν πιάτα και έφερναν φαγητό. Άλλη ομάδα με το δίσκο, εισέπραττε τις εισφορές των νοικοκυραίων για την εκκλησία. Τα παιδιά έφερναν φαγητό και για τους φιλοξενούμενους της οικογένειας. Κανείς δεν καθόταν στην αυλή της εκκλησίας για να πάρει φαγητό. Διανομή γινόταν μόνο στα σπίτια. Ήταν η ευλογία του Αγίου Γεωργίου το πιάτο αυτό, και δεν έπρεπε να μείνει σπίτι που να μην το πάρει. Πήγαιναν τα παιδιά και στις μακρινές συνοικίες, στο Γιαλό, στη Βρύση, στο Μπαξέ.

Απόσπασμα από το χειρόγραφο βιβλίο του Ιωάννη Α. Γκατζώλη

Ιωάννης Α. Γκατζώλης, Συνταξιούχος. Δάσκαλος “Γκιούλμπαξες. Βουρλάς. Ερυθραία. Αναμνήσεις. Περιγραφές. Λαογραφικά. Καταστροφή 1922”. Νέα Σύλλατα – Χαλκιδικής, Αύγουστος 1988